

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 16 september 2025

Betreft Voortgang van diverse onderwerpen van het mestbeleid

Geachte Voorzitter,

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van diverse onderwerpen met betrekking tot het mestbeleid. Het betreft het rapport van de heer Knops als mestverkenner naar aanleiding van aanvullende gesprekken met de provincies, de ontwikkelingen ten aanzien van RENURE, de stand van zaken van het weegmoment afroming dierrrechten, het vervolg op de internetconsultatie betreffende de regeling ten aanzien van bovengronds aanwenden runderdrijfmest en de ontwikkelingen ten aanzien van de exportmissies.

Aanvullende uitkomsten verkenning vergunningverlening mestverwerking

In mijn brief van 11 juni 2025¹ heb ik uw Kamer geïnformeerd dat ik de heer Knops, als mestverkenner, heb verzocht om ter verdieping van zijn eerdere aanbevelingen met alle provincies in gesprek te gaan over de voorbereidingen die nodig zijn om snel te kunnen handelen zodra er zicht is op bredere vergunningsruimte. Graag informeer ik uw Kamer over deze aanvullende aanbevelingen; het rapport treft u aan in de bijlage.

Eerder adviseerde de verkenner de Rijksoverheid om meer regie te nemen, met behoud van bestaande bevoegdheden, om de capaciteit van mestverwerking en mestvergisting te vergroten en de vergunningverlening te versnellen (onder andere via bestuurlijke afspraken met provincies). De verkenner constateert nu dat provincies positief staan tegenover een dergelijk proces en adviseert dit voort te zetten. Ik ben verheugd over deze positieve grondhouding. In samenwerking met provincies kunnen bijvoorbeeld kansrijke initiatieven worden geïdentificeerd. Ik blijf daarom met provincies en overige decentrale overheden in gesprek, in afwachting van het vervullen van de eerder benoemde randvoorwaarden:

- Europese goedkeuring voor RENURE, waarop ik hierna nader inga; en
- het traject van de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) inzake stikstofruimte voor vergunningen, waarover ik uw Kamer separaat informeer.

Daarnaast heb ik in mijn brief van 24 februari 2025² uw Kamer laten weten dat ik het advies van de verkenner om kennis te vergroten en geen effectieve opties uit te sluiten, heb omarmd en met de uitwerking ben gestart. De verkenner doet nu concrete

¹ Kamerstukken II 2024-2025, 33037, nr. 600

² Kamerstukken II 2024-2025, 33037, nr. 583.

suggesties om hier verdere invulling aan te geven: het intensiveren van de inzet op kennisteams en uitvoeringscapaciteit (waaronder de rol van provincies), het benutten van pilots, het ontwikkelen van een integraal dashboard voor monitoring en sturing en het uitwerken van handleidingen voor vergunningverlening.

Ik ben blij met deze richtinggevende voorstellen en neem ze nadrukkelijk mee in de verdere uitwerking. Deze acties worden onder meer opgepakt via het Expertisecentrum Groen Gas, dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in opdracht van mijn collega van Klimaat en Groene Groei (KGG) ontwikkelt en waarbij ik, zoals uw Kamer eerder is geïnformeerd, inmiddels ben aangesloten.

RENURE

Op 19 september aanstaande zal het Nitraatcomité naar verwachting stemmen over het voorstel van de Europese Commissie om het gebruik van bepaalde RENURE-producten boven de gebruiksnorm voor dierlijke mest van 170 kg stikstof per hectare onder voorwaarden toe te staan. Het voorstel staat voor dat Nitraatcomité op de agenda. Uiteraard zal ik uw Kamer op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

Weegmoment afroaming dierrechten

Zoals tijdens de behandeling van het wetsvoorstel mestproductieplafonds toegezegd, heeft het kabinet op basis van de meest recente prognoses de afomingspercentages bij de verhandeling van dierrechten gewogen. Uitkomst daarvan is dat de afroaming van pluimvee- en varkensrechten zo snel mogelijk op 0% zal worden gezet. Dit kan bij algemene maatregel van bestuur (amvb), die bij de Kamers dient te worden voorgehangen. De amvb voor het aanpassen van het afomingspercentage bij verhandeling van pluimveerechten heeft uw Kamer afgelopen vrijdag ontvangen. Ik leg momenteel de laatste hand aan de amvb voor aanpassing van het afomingspercentage bij verhandeling van varkensrechten, deze zal uw Kamer later deze week ontvangen. De inzet is erop gericht beide aangepaste percentages nog in 2025 in werking te laten treden.

Internetconsultatie bovengronds uitrijden van runderdrijfmest

In mijn Kamerbrief van 7 maart 2025 (Kamerstuk 33037, nr. 586) heb ik u geïnformeerd over het starten van de internetconsultatie over het regelen van de mogelijkheid tot bovengronds uitrijden als uitzondering op de verplichting tot het emissiearm aanwenden in het stelsel van de Omgevingswet via een wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving en de Omgevingsregeling. Sinds het vervallen van de Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden runderdrijfmest 2019-2023 wordt het bovengronds aanwenden gedoogd, indien de landbouwer voldoet aan de voorschriften van die eerdere vrijstellingsregeling en de landbouwer zich in februari meldt bij RVO. De periode voor internetconsultatie is geëindigd op 24 maart jongstleden.

In genoemde Kamerbrief van 7 maart 2025 heb ik ook aangegeven dat het praktijkonderzoek naar de (milieu-)effecten van het bovengronds uitrijden dit jaar afloopt en dat ik op basis van de resultaten van het onderzoek een beslissing zal nemen over het eventueel verder voortzetten van de concept regelgeving voor bovengronds uitrijden, waarbij ik de resultaten van de internetconsultatie zal betrekken. Naar verwachting wordt het eindrapport van het praktijkonderzoek eind dit jaar opgeleverd. Omdat het eindresultaat van het onderzoek nog niet bekend is, kan ik op dit moment geen beslissing nemen over het al dan niet vervolgen van de concept regelgeving, zoals in internetconsultatie heeft voorgelegd. Zodra het praktijkonderzoek is afgerond en het eindrapport wordt opgeleverd, zal ik uw Kamer informeren over het vervolg. Dit betekent dat de huidige gedoogsituatie in elk geval tot 1 januari 2026 gehandhaafd blijft.

Vergroten exportmogelijkheden dierlijke mest: update exportmissies

De druk op de mestmarkt is in het afgelopen half jaar enigszins afgenomen door de toename van de verantwoorde afzet van dierlijke mest naar afnemers in het buitenland.³ Een belangrijke reden voor de toename van de goede mestafzet in Nederland en ook in omliggende landen waren de goede weersomstandigheden. Deze toegenomen afzet komt ten goede aan lagere mestafzetprijzen voor veehouders. Voor de komende jaren blijft evenwel de druk op de mestmarkt en de potentieel hogere mestafzetprijzen een groot punt van zorg, ook omdat de weersomstandigheden in komende jaren minder optimaal kunnen zijn.

Exportbevordering is één van maatregelen van de aanpak mestmarkt waar ik op inzet. Onderdeel van deze aanpak zijn exportmissies naar Frankrijk, Duitsland en Polen, georganiseerd door het LVVN Attaché Netwerk. In juli vond de eerste exportmissie plaats naar Frankrijk. De exportmissies naar Duitsland en Polen staan gepland voor oktober. De missies worden geleid door de meststoffengezant Raymond Knops.

De missie naar Frankrijk vond plaats van 6 juli- 8 juli. De delegatie bestond uit vertegenwoordigers van de private en publieke sector zoals mestverwerkers, brancheorganisaties, een stichting voor mestafzetcontroles, NVWA en NCM. Frankrijk is een interessante afzetmarkt voor Nederlandse meststoffen vanwege de gunstige geografische ligging ten opzichte van Nederland en de grote oppervlakte akkerland met relatief weinig vee. Frankrijk kent een groeiende vraag naar organische meststoffen. Het doel van de missie was om meer inzicht te krijgen in de Franse mestmarkt, welke uitdagingen er liggen en te onderzoeken of er kansen liggen voor een duurzame samenwerking. Het programma van de missie bestond uit een combinatie van inhoudelijke presentaties en bedrijfsbezoeken. Op dit moment vindt er al export van meststoffen vanuit Nederland naar Frankrijk plaats. Dit is doorgaans kleinschalig en op ad-hoc basis. In Frankrijk worden meststoffen grotendeels ingekocht via coöperaties en inkoopcentrales. Naar aanleiding van de missie hebben enkele coöperaties aangegeven

³ Mest importeren en exporteren, 24 april 2025, <https://www.rvo.nl/onderwerpen/mest/import-export>.

Directoraat-generaal Agro

Ons kenmerk
DGA / 100819333

verder te willen praten over het verkrijgen van meststoffen uit Nederland. Deze coöperaties hebben behoefte aan een consistente aanvoer van meststoffen van hoogwaardige en betrouwbare kwaliteit. Onder leiding van meststoffengezant Raymond Knops zullen enkele deelnemers samen verder uitwerken hoe een substantiële en stabiele afzet van hoogwaardige meststoffen kan worden gerealiseerd binnen een haalbare businesscase.

Hoogachtend,

Femke Marije Wiersma
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur